

Gruppetime 5

Plan for i dag

- Lovverk
- Personvern
- Universell utforming
- Oblig 3

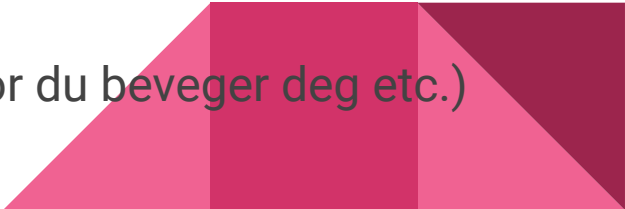

Personvern

Retten til privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger

Hva er en personopplysning?

- Navn
 - Adresse
 - Telefonnummer
 - E-post
 - Fødselsnummer
 - Bilde/video (hvis det er gjenkjennelig)
 - Lydopptak
 - Fingeravtrykk
 - Irismønstre
 - Atferdsmønstre (hva og hvor handler du, nettsøk, hvor du beveger deg etc.)
-

Særlige personopplysninger

Spesielle kriterier for å behandle

- Etnisk opprinnelse
 - Politisk oppfatning
 - Religion
 - Filosofisk overbevisning
 - Fagforeningsmedlemskap
 - Genetiske opplysninger, biometriske opplysninger
 - Helseopplysninger
 - Seksuelle forhold
 - Seksuell orientering
-

Lover

Obs-lover for informatikere

Personopplysningsloven (og GDPR)

- Samtykkeskjema inngår

Åndsverkloven

Likestillings- og diskrimineringsloven

- Inkluderer også UU

Arbeidsmiljøloven

Personopplysningsloven (og GDPR)

- Personopplysningsloven regulerer behandling av personopplysninger.
 - Det er kun tillatt å behandle personopplysninger dersom vilkår for å behandle personopplysninger er oppfylt (*det viktigste vilkåret i studentarbeid i IN1030 er **samtykke***)
 - **Formålsbegrensning:** Personopplysninger skal kun behandles for spesifikke, uttrykkelige, angitte og legitime formål. Opplysninger som er samlet inn for et formål kan ikke brukes til andre formål.
 - For informatikere er det særlig viktig å kjenne til hvordan personopplysningsloven regulerer vilkårene for innhenting av personopplysninger, og vilkårene for at personopplysninger lovlig kan behandles i et datasystem.
-

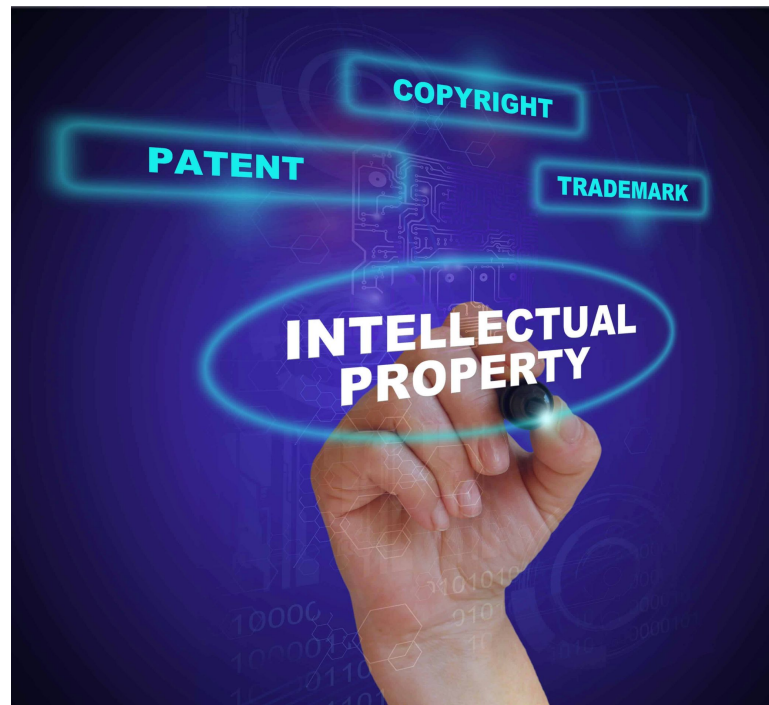
Personopplysningsloven (og GDPR)

- I 2018 kom “General Data Protection Regulation” (GDPR), som ble tatt inn i Personopplysningsloven.
 - Det legges større ansvar på at virksomhetene selv ivaretar personvernet når de behandler personopplysninger, mindre ansvar til Datatilsynet
 - Kravene til utvikling og vedlikehold av internkontroll skjerpes
 - Forordningen har større fokus på informasjonssikkerhet og avvikshåndtering
 - Nytt i forordningen er kravet om at informasjonssystemer skal designes med “innebygd personvern”
- <https://www.youtube.com/watch?v=UHeQABHx7d4>

Åndsverkloven

- Rettigheter rundt åndsverk og hva man har opphavsrett til
- Datamaskinprogram er eksempel på åndsverk - relevans for informatikere
 - Egne særregler

Likestillings- og diskrimineringsloven

- Det er denne loven universell utforming går under.
 - §18: *"Løsninger for IKT som underbygger virksomhetens alminnelige funksjoner, og som er hovedløsninger rettet mot eller stilt til rådighet for allmennheten, skal være **universelt utformet** fra det tidspunktet som er fastsatt i § 41. Med IKT menes teknologi og systemer av teknologi som brukes til å uttrykke, skape, omdanne, utveksle, lagre, mangfoldiggjøre og publisere informasjon, eller som på annen måte **"gjør informasjon anvendbar."***
- Likestillings- og diskrimineringsloven må følge retningslinjene til WCAG (web content accessibility guidelines)
 - (Kommer til mer om dette snart)

Arbeidsmiljøloven

- Hvilke rettigheter og plikter **arbeidstakere og arbeidsgivere** har.
- § 4.2: Krav til tilrettelegging, medvirkning og utvikling som er viktig for informatikere å kjenne til.
- Her står det at arbeidstakerne (og deres tillitsvalgte) skal informeres om endringer i systemer de bruker i arbeidet, og de “skal medvirke ved utformingen av dem”.
- Det legges stor vekt på et godt **psyko-sosialt arbeidsmiljø** (se detaljert beskrivelse i § 4.3).

Dokumenter som skal være offentlige

- **Personvernerklæring:**

- Hvordan nettstedet behandler personopplysninger. Husk krav fra GDPR.

- **Vilkår for bruk:**

- Eksplisere retningslinjer for hvordan bruker kan bruke tjenesten.

- **Tilgjengelighetserklæring:**

- Redegjør for hvordan nettstedet oppfyller kravene (35 av WCAG) til universell utforming.

Universell utforming

Universell utforming

“Utforme samfunnet slik at så mange som mulig kan delta aktivt uavhengig av funksjonsevne”

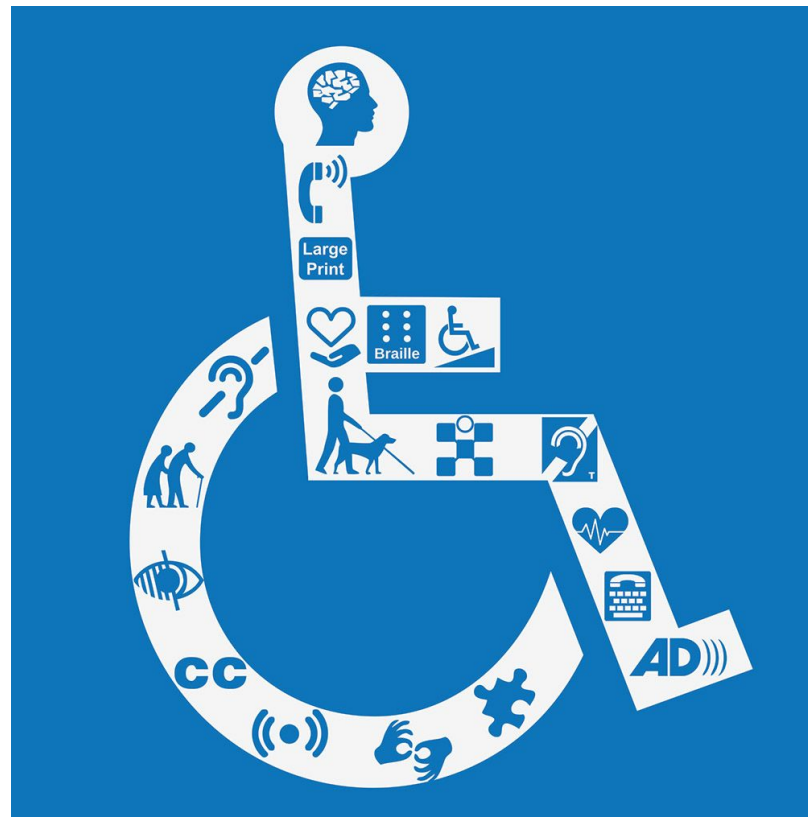
UU på 2 minutter:

<https://www.uutilsynet.no/veiledning/intro-til-universell-utforming/238>

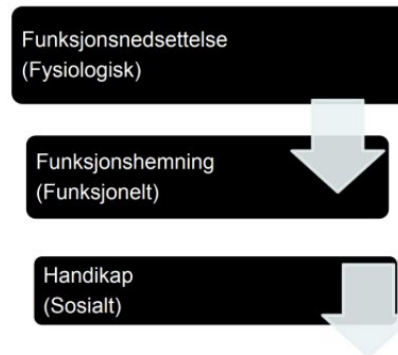
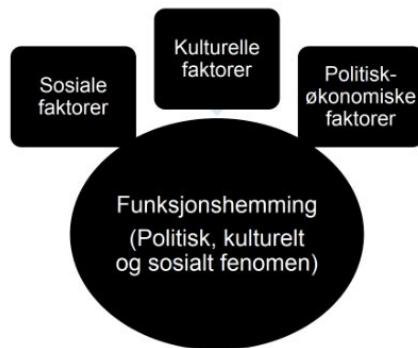
Kategorier for funksjonsnedsettelse

- Perseptuell/sensorisk:
 - Hørsel, syn, førlighet
- Motorisk/bevegelse:
 - Sitter i rullestol
- Kognitiv:
 - Svikt (slag, alderdom)
- Situasjonell:
 - Barnevogn eller sykkel

GAP-modell, sosial modell og medisinsk modell

- Avstand mellom krav fra samfunnet og personens forutsetninger.
 - Hvordan gjøre dette gapet mindre?
 - Gapet kan være dynamisk
- Mange faktorer i hverdagen som bygger opp mot en funksjonshemming
 - "Skylden" legges på det det rundt oss
- Individnivå
 - Hva skal til for å "helbrede" personen?
 - Det er noe som mangler i personen og hvordan løse dette?
 - Custom løsning

Relevant til Oblig 3, oppgave 1 d

WCAG - web content accessibility guidelines

- WCAG er en standard for universell utforming
 - Likestilling og diskrimineringsloven stiller krav om at nettsider skal følge **35 av 61 kriterier** i standarden: **Retningslinjer for tilgjengelig webinnhold: WCAG 2.0**
- WCAG har fire hovedprinsipper:
 1. **Mulig å oppfatte**
 2. **Mulig å betjene**
 3. **Forståelig**
 4. **Robust**

WCAG sine fire prinsipper

Prinsipp 1: Mulig å oppfatte:

informasjonen og
hvert grensekomponenter

1.1. Tekstalternativ
En lydfil har en
transkribert tekstfil
kan oppfatte.

Prinsipp 2: Mulig å betjene:

det må være mulig å betjene
brukergrensesnittet og
navigeringsfunksjoner

2.1. Tastatur
Mulig å bruke
piltaster utover mus

Prinsipp 3: Forståelig:

det må være mulig å forstå
og betjening av brukergrensesnittet

**3.2. Konsekvent
navigering**
Samme rekkefølge

Prinsipp 4: Robust:

innholdet må være robust nok til at det
kan tolkes på en pålitelig måte av
brukeren og med hjelpert
konverterings teknologi.

4.1. Kompatibelt
Fleksibel software -
andre assisterende
hjelpemidler

Nyttige nettsider

Tilsynet for universell utforming av IKT (<https://uutilsynet.no/>)

WCAG (<https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/wcag/>)

Lovdata.no (<https://lovdata.no/>)

IN1030 fagsiden :) <3

Jobbe med oblig 3

Spørsmål?

dianaber@uio.no

erikaesk@uio.no

